

**АВТОМОБИЛИСТИЧКА ФЕДЕРАЦИЈА НА
МАКЕДОНИЈА**

ОДБОР ЗА АВТО СПОРТОВИ

Техничка комисија

**ДОДАТОК
НА**

**ТЕХНИЧКИОТ ПРАВИЛНИК ЗА АВТОСПОРТОВИ
за 2017 год.**

Скопје ,Декември 2016

По основ на Правилникот за авто спорт на АФМ и член 2 и 3 од Техничкиот правилник за авто спортови на АФМ, Техничката комисија на одборот за авто спорт на АФМ го прифати овој:

Додаток на Техничкиот правилник за авто спортови за 2017 година

I. ОПШТИ ПРАВИЛА

1.1 Правила

Член 1.

Основни безбедносни и сигурносни правила за возилата во авто спортовите одредени со Додаток „Ј“, на Меѓународниот спортски правилник на ФИА за 2017 година и, Техничкиот правилник за авто спортови на АФМ, прирачникот на ТКАС за 2017 год. и со овој Додаток. Во задолжителни правила се земаат Билтените на ФИА, Билтени на АФМ како и посебно печатени известувања на ТКАС објавени на web страницата на АФМ.

Член 2.

Со овој Додаток се одредуваат сите технички услови за автомобилите и возилата кои ќе настапуваат во распишани групи и класи за Шампионат на Македонија за 2017 година. Со него се опфатени и посебни одредби кои не ги содржи Додатокот „Ј“, на ФИА за 2017 година.

Член 3.

Возилата припремени за натпревар мораат во све да одговараат на техничките барања наведени во правилата од член 2, на овој Додаток и на хомологациските листови кон кои припаѓаат. Задолжително е возилата да се соодветни со тие правила, од техничката контрола на приемот на возилото на натпреварот, во текот на натпреварот, од влагање на возилото во “parc ferme” па се до звршување на натпреварот. Било какво отстапување од наведените правила, без разлика на причината нема оправдување и може да се одбие прием на натпреварот, односно исклучување од резултатите, со поведување дисциплинска постапка против пилотот кој настапил со такво возило

1.2. Книшка за натпреварувачко возило (КНВ) и начин на издавање

1.2.1. За секое возило со кое сака да се настапи во дисциплините А01, А02, А03, А04 и А09 (освен групата сериски автомобили) ТКАС издава книшки за натпреварувачко возило (во понатамошниот текст КНВ). Подносителот на барањето (пилот, сопственик, натпреварувач) должен е да достави барање за издавање и (промена на податоци) КНВ на формулар на ТКАС, целосно пополнет. Барањето треба да се достави на време да може возилото да се прегледа и книшката да се издаде пред натпревар. Во случај возилото да не изврши редовен преглед пред почеток на сезоната, истиот може да го направи и накнадно како вонреден, со тоа што освен трошковите за преглед треба да доплати и додатни трошкови на комисијата. По доставување на барањето ТКАС ќе изврши преглед на возилото во договор до подносителот на барањето. До издавање на КНВ се смета дека КНВ е во постапка на изработка. Возилото смее да настапува само во група (А, Н, Х и др.) за која му е издадена КНВ. Се дозволува возилото да настапува и во друга група, ама на начин тоа да е така за цела сезона. Исклучиво се дозволува само еднаш во сезоната да се смени групата во која предметното возило настапува. Оваа одлука пилотот (натпреварувачот) треба на првото такво настапување да го пријави на водачот на ТКО кој истото ќе го евидентира во КНВ на предметното возило. Ако возилото е од странство треба на комисијата да се достави важечка книшка од европскиот национален сојуз (АСН). Во случај да возилото е купено во странство а книшката на возилото која е издадена повеќе не е важечка, пилотот (натпреварувач) може да биде

одбиен на техничкиот прием на натпреварот ако нема КНВ или ако не е во постапка на изработка. Трошковите за преглед како и останатите услуги предвидени се со ценовникот на ТКАС(чл.1.3) и се плаќа на ж-ро с-ка на АФМ.

1.2.1 Книшка за натпреварувачко возило за А 09

Во дисциплината А 09 постои можност за издавање на посебна КНВ за група *спринт возила*. Издавањето е задолжително во случај кога (1)во регистрираното возило се монтира мотор со зголемена зафатнина,а таа промена не е внесена во сообраќајната книшка на тоа возило или кога (2) возилото соодветна сообраќајна книшка.Формуларот за барање издавање КНВ може да се добие кај водачот на ТКО(или во АФМО а должност на натпреварувачот е да го даде возилото на преглед на ТКАС и да добие КНВ за натпреварувачко возило за А 09.Сменување на мотор (ако возилото менува класа) натпреварувачот смее тоа да го стори само еднаш во сезоната.

1.2.2 Техничка книшка за историски возила(FIA/ НТР-*Historical Technical Passport*)

Секое возило со кое се сака да се настапи на Ридски шампионат за историски возила мора да поседува Техничка книшка за историски возила(НТР),Книшката ја издава ТКАС по начин наведен во ФИА додаток К,а према договор со натпреварувачот.Додека изработка на (НТР) е во тек,пилотот од ТКАС ќе ја добива заверена насловна страна со која може да настапи на натпревар.

1.3 Ценовник за услуги на *Техничката комисија за авто спортови*

1. Преглед на возилото за издавање нова КНВ	2000,00 ден
2. Ден работа на водачотТКО/помошник на водач надвор од програмата на натпреварот предвидено со сатницата	1500,00 ден
3. Преглед и издавање на нова КНВ за А 09	1500,00 ден
4. Преглед на возилото пред сезона	1000,00 ден
5. Преглед на возилото и издавање Техничка книшка на историско возило (FIA НТР)	2000,00 ден
Од 1-12-2011 за издавање FIA НТР се наплатува и пропишана ФИА такса во износ: Возило во период од А до Е 150 € Останатите историски возила 300 €	
6. Преглед на возилото и изработката на <i>Техничката книшка на историското возило(АФМ ИТК)</i>	2000,00 ден

1.4. Хомологациски листови

Само за група возила (N, A, R, B, SP, GT) дефинирани према FIA технички правилници,на техничкиот прием на натпреварот мора да се даде на увид оригинал хомологациски лист со додатоци(према чл.251.точка2.1.8 од Додатокот "J" FIA /2017 и чл.19 од Техничкиот правилник за авто спортови на АФМ).

1.5. "Продолжување важност" на хомологацијата

Со Одлука на FIA од 2000 година на возилата на кои им е истечена хомологацијата се дозволува настап уште 6 години(од датата на престанок на важење на хомологацијата).Така да во сите дисциплини каде се бара настап со FIA хомологирани возила се дозволува настап и со возила на кои им престанала важноста во време од 4 години.Попис на возилата кои во 2017 година(и колку долго) ги задоволуваат наведените услови се наоѓа во Прирачникот на ТКАС за 2017 година.

На натпреварите за Шампионат на државата се дозволува настап и на возила со десет (10) години по истекување на FIA хомологација, т.е. подолго него што тоа FIA го дозволува за своите натпревари. Без оглед на старост овие возила исто така мораат да ги исполнуваат техничките услови и сигурносните барања, наведени во првиот став на овој член. Информации за важност на хомологација за предметното возило заинтересираните можат да ги добијат од ТКАС на основ писмено барање кое треба да се достави во секретаријатот на АФМ.

На техничкиот прием на натпреварот за тие возила исто така треба да се дадат FIA оригинал хомологациски лист (со последните измени/дополненија). Возилото мора да биде истоветно со хомологацискиот лист и моментално важечки барања за големина на пригушницата на турбополначот и најмалку дозволема тежина на возилото за одредена група/класа на возила. Исто така, сигурносната опрема на возлата мора да бидат во согласност со моменталните барања на вашечкиот Додаток J FIA ISC-а..

1.6 Правилник на Група X

Возилата кои се (или биле) хомологирани во FIA групи ST и GT не се сметаат за возила на групата X и смеат да настапуваат во својата група или во Група E1/GT.

II. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

2.0 Технички услови и задолжителна сигурносна опрема за натпреварувачките возила

2.1 Трки на кружни патеки (Дисциплина А 01)

Можат да настапуваат возила од група Н, група А и група X како и куп возила и за кои е распишан Шампионатот. Возилата од група Н мора да одговараат на барањата од чл.254 на Додатокот „J“, FIA /2017 а возилата Група X на барањата од Техничкиот правилник за група X или X/2008. Куп возилата треба да одговараат на правилата од техничкиот правилник на купот.

За сите возила кои настапуваат на кружни патеки задолжителна е употреба на сигурносна мрежа на возачката врата..

2.1.1 Најголема дозволено ниво на бучава за туристички возила група Н, А и X е 98 ⁺² db (A) мерено по начин пропишан од страна на FIA.

2.2 Трки на ридски патеки (Дисциплина А 02)

Можат да учествуваат возила од следните Групи;

- возила од група Н кои мора да одговараат на чл.254 Додаток "J" FIA/2017..
- возила од група Н _круг (Super Production) кои мора да одговараат на чл.261 Додаток "J" FIA/2017.
- возила од група А (вклучувајќи ги исите возила хомологирани како варијанта Kit нпр. VK S1600) кои мора да одговараат на чл.255 Додаток "J" FIA/2017.
- возила од група Р кои мора да одговараат на чл.260. Додаток "J" FIA / 22017.
- возила од група Ц3 кои мора да одговараат на чл.260 Додаток "J" FIA / 1998.
- возила од група ЦН кои мора да одговараат на чл.259 Додаток "J" FIA / 2017.

Во оваа дисциплина можат да учествуваат и;

- возила од група Супер 2000 кои мора да одговараат на чл.263 Додаток "J" FIA / 2017
- возила од група Б кои мора да одговараат на чл. 252 и 256 Додаток "J" FIA / 2017.
- возила од група Е кои мора да одговараат на чл.277 Додаток "J" FIA/2017 .

Дополнително возилата од група E1 треба да ги задоволуваат следните услови:

- најголема дозволеа зафатнина на моторот 6000 cm³,
- дозволени се само комерцијални бензиски или дизел горива кои мора да ги задоволуваат потребите за гориво во чл.259.6.1 FIA Додаток J
- најмала дозволена тежина на возилата (спремно за трка и без пилот) во текот на цел натпревар:
до 1000 cm³ 500 kg
до 1400 cm³ 550 kg

до 1600 cm ³	580 kg
до 2000 cm ³	620 kg
до 3000 cm ³	700 kg
до 4000 cm ³	780 kg
до 5000 cm ³	860 kg
до 6500 cm ³	960 kg

- возила хомологирани во група ST се сметаат за возила од група E1 *vozila homologirana u grupi ST smatraju se vozilima grupe E1*
- возила од група D (*International Formula Racing Cars*) кои мора да одговараат на сите услови кои одговараат на група Formula према правилата на FIA.
- возила од група GT (GT1) кои мора да одговараат на одредбите од чл.258 Додаток "J" FIA / 2017.
- Возила од група GT1, GT2, GT3 кои мора да одговараат на одредбите од чл. 258., 257. , i 257A FIA Додаток "J" FIA / 2017.
- возила од група X према *Техничкиот правилник за група X на ТКАС за авто спортови* (без разлика колкава е зафатнината на моторот).

За генерален редослет смеат да настапат и возила со истечена хомологација и WRC возила

2.2.1 Најголема дозволено ниво на бучава за туристички возила од група N, A i H е 98 ⁺² db (A) мерено со пропишана постапка на FIA.

2.2.2 На натпреварите за Шампионат на Македонија се дозволува настап на и на возила со истечена FIA хомологација до десет (10) години т.е. 6 години подолго него што тоа го дозволува FIA за своите натпревари. Без разлика на старост овие возила исто така мораат да ги исполнуваат техничките и безбедносните барања наведени во вториот став од чл 1.5. Информации за важност на хомологацијата за предметно возило заинтересираните можат да го добијат од ТКАС на основ писмено барање кое треба да се достави до секретеријатот на АФМ.

2.3. Ауто рели (Дисциплина А 03)

Можат да учествуваат возила од група N, A i R. Општи услови за овие групи и задолжителна сигурносна опрема е пропишана во чл.252 и 253 од Додатокот "J" FIA за 2017. година, додека посебните правила чл.254 за група.N, чл.255 за група. A и чл.260.за група.R.

На натпреварите можат да настапуваат и возила припремени према *Техничкиот правилник за рели возила од купот 'S'*.

2.3.1. Возилата мора да имаат и своја опрема која ја бараат правилата за безбедноста во јавниот сообраќај во Р.Македонија.

2.3.2. Насите натпревари задолжителна е употребување на гуми со жлебови од калуп (*moulded tyres*) према правилата на FIA. Поконкретни податоци за производителите и типовите на хомологирани пневматици се наоѓаат во Билтенот на FIA.

2.3.3. Најголема дозволена бучава за рели возилата е 98 ⁺² db (A) мерено на начин како е пропишано по FIA.

2.3.4. Према одредбите кои важат и за FIA *Европско рели првенство*, возичката со погон на две тркала со дизел мотор со турбо компресор и нормална зафатнина на моторот помал од 2000 cm³ се распоредуваат во класите каде одговараат према својата нормална зафатнина (важи за класата (важи за групи N i A).

2.3.5. На сите натпревари за Шампионат на Македонија кога се проверува натпреварувачкото возило дали соодејствува со хомологацискиот лист нама да се зема во обзир податоците со

ВИН ознака (ознака за варијанта, година на производња и т.н.) него само дали возилото и неговите делови одговарат со податоците(слика, димензии и др.) наведени во хомологацискиот лист за предметното возило.

На пример: Возило пријавено како тип Mitsubishi Lancer Evo IX мора во сите детали да одговара на FIA хомологациски лист бр. A/N 5688 без разлика што ВИН ознаката на возилото може да покажува дека шасијата на возилото и припаѓало на типот Evo VIII или на некоја варијанта на типот Evo IX која не била хомологирана.

- 2.3.6. На натпреварите за шампионат на Македонија се дозволува и настап на возила десет(10) години по истекување на хомологацијата т.е. 6 години подолго него што тоа го дозволува FIA за своите натпревари. Без разлика на старост на овие возила исто така мораат да ги исполнуваат техничките и безбедносните потреби наведени во вториот став од чл.1.5. Информација за важност на хомологацијата за предметното возило заинтересираните можат да ја добијат од ТКАС на основа писмено барање кое треба да се достави до секретаријатот на АФМ.

2.4 Оценувачко Рели (A07)

Основа за распоредување на возилата по класи е вкупната должина на возилото. Податок за должината на возилото се зема од сообраќајната книшка на предметното возило. Во случај на спор меродавни се единичните фабрички податоци за вкупната должина на возилото од тој тип(варијанти на изведба). Одстапување од таа вредност (во случај на мерење) на предметното возило не смее да биде поголемо/помало од 1%. Задолжителна опрема во возилото за време на натпреварот. Возилата мора да бидат опремени со пневматици хомологирани за јавен патен сообраќај(што се гледа по одговарачки хомологациски број со ознака E/кое е на пневматикот).

2.5 Авто слалом (A09)

Основа за распоредување на возилата по класи е зафатнината на моторот према податоците наведени во сообраќајната книшка. Услови за возилата кои настапуваат во група *Serijski automobili* пропишани се со технички правилник кој одговара и се наоѓа во *Прирачникот* на ТКАС 2017.

2.5.1. Гуми Во групата *Сериски возила*(Гр.1) задолжително е користење на хомологирани пневматици за јавен сообраќај на патиштата (што се гледа по одговарачки хомологациски број со ознака E/кое е на пневматикот) додека во групата *Спринт* (Гр.2) и групата *Спорт* (Гр.3) изборот на пневматици е слободен под услови да возилото и понатака ги задоволува барањата на соодветниот технички правилник за возилата.

2.5.2. Безбедносната опрема на возилата(седиште, појаси) кои настапуваат во Група *Спорт*(Гр.3) може да бидат и со истечена хомологација.

2.6 Сигурносна опрема на пилотот/копилотот во дисциплина A01, A02, A03, A04, A09

Предметната сигурносна опрема како и нејзино задолжително користење на FIA натпреварите е пропишано во Додатокот *L FIA/2007 - Опрема на пилотите*

2.7.1 Пилоти(копилоти) кои настапуваат во Меѓународни натпревари освен за Шампионатот на Македонија во дисциплините A01, A02, A03, задолжително носат FIA хомологирани кациги(види Додаток *L FIA 2017.*). Пилотите од дисциплините A09 и A04 смеат(само во затворени возила) да користат кациги произведени према стандардите на кои FIA ги признавала до 30. Јуни. 2000 година. Тоа се следните стандарди To su sljedeći standardi:

SIS 88.24.11(2)

DS 2124.1

SFS 3653

ONS/OMK (само ознаки црно на бело, црно на плаво, плаво на бело и црвено на бело)

NF S 72 305

ECE 22 (према правилникот на Економската комисија на ОН за Европа со амандманите 02.03 i 04.)

- 2.7.2. во дисциплината A01, A02 i A03 задолжително е користење на *FIA Standard 8856-2000* за водоотпорна облека Коминезон, подкапи,долна облека(долги ракави и ногавици),чорапи и патики исто така треба да бидат хомологирани према тој *стандард*. Исто така задолжително е користење на Ракавици хомологирани спрема тој *FIA Standard*. Копилотите на рели натпревари не се должни да ги носат.
- 2.7.4 Во дисциплината A 09 пилотите се должни да носат FIA хомологирани ракавици(може со истечена хомологација) додека е задолжително користење на облека со долги ракави и ногавици.Користење на комбинизон се препорачува.
- 2.7.5. Од 1.1. 2009. година FIA пропиша користење на безбедносен систем за држење глава/кацига,тнр. FHR (HANS) систем на сите FIA натпревари.Задолжително користење односно одредување на изузетоци набедени се на FIA Додаток L 2017.

На трките дисциплини A01,A02 и A03 кои се одржуваат во Р.Македонија а се во меѓународен календар и во календарот на FIA користењето е ЗАДОЛЖИТЕЛНО

Користење на (HANS)		
Дисципли	користење	Препорака
A 01	На трките за Шампионатот на Македониј	Сите возила
A 02	На трките за Шампионатот на Македониј	Сите возила
A 03	На трките за Шампионатот на Македониј + Reli Kup S	Сите возила
A 04	непотребно	
A07/ A09	непотребно	

2.8 Dodatne jamčevine uz prigovor na sukladnost natjecateljskog vozila propisima

Sukladno članku 25. *Tehničkog pravilnika za auto športove HAKS-a* daju se najmanji iznosi dodatnih jamčevina (u kunama) koje (uz obveznu) mora uplatiti podnositelj prigovora..

ВРСТА НА КОНТРОЛА	ЗАФАТНИНА МОТОР (cm ³)*	ГАРАНЦИЈА
МОТОР (без расклопување на склопот блок/глава)	< 2000	6000,00
	> 2000	12000,00
МОТОР (потполно расклопување)	< 2000	50000,00
	> 2000	70000,00
МЕНУВАЧ	< 2000	10000,00
	> 2000	12000,00
СИСТЕМ НА ОСЛОНУВАЊЕ (СУСПЕНЗИЈА)	< 2000	3000,00
	> 2000	5000,00

* Кај мотори со турбо компресор x 1,5

Приговор кај кој се бара само преглед на возилото (без расклопување)или проверка тежина на возилото	:	3000,00 ден
---	---	--------------------

2.8.1 Водачот на техничката комисија после прегледот на приговорот а во договор со жири на натпреварот ќе одредат соодветен и конечен износ на гаранцијата кој се однесува за преглед на возилото.

III. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Измени ,дополненија и толкување на овој Додаток,исклучиво се во надлежност на Одборот за авто спортови на АФМ,а на натпреварите надлежноста ја превзема жирито на натпреварот.

Претседател
Техничка комисија за авто спортови

Ристо Делев

Претседател
Одбор за авто спортови
Ранко Станојковски